

DR. LETENYEI RÓBERT

JEGYZŐ

DOMBÓVÁRI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL

Ügyintézési határidő és az állampolgár

Az országot és a nemzetet, vagy a legkisebb közösséget is a bizalom tartja össze. A bizalom nélkülözhetetlen, hiszen az állampolgárok feltételezik, illetve tudják azt, hogy az állami szervek az elkülönült entitások jóhiszeműen a jogszabályoknak megfelelően az állampolgárok érdekében járnak el. A közbizalmat nagyon gyorsan kikezdi a hivatali közigazgatási rendszerben az, ha az állampolgárt alattvalónak nézik, vagy nem érzi az ügyeket intéző személy hogy egyenrangú szereplője a rendszernek vagy esetleg kiszolgáltató a mechanizmussal szemben. A kiszolgáltatótság akkor a legszörnyűbb, ha az eljáró ügyintézővel kerül szembe az állampolgár és a rendszer végrehajtói nem a jogszabályra hanem a felsőbb szervekre hivatkozva utasítják el a kérelmet vagy magyarázzák a bizonyítványt.

A hivatali ügymenet mindenki számára, mindenkivel szemben ugyan olyanak kell lennie. De a valóság az, hogy a tudás és a jogban való jártasság nagyon befolyásolja az eredményt. Kell egy lelkiület illetve elhivatottság az állampolgároknál, akik felveszik a „*harcot*” egy arc nélküli szervezettel.

Ügyfelem „*apróbb kálváriáját*” szeretném bemutatni a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (a továbbiakban: MVH) 139/2008. (X. 22.) FVM rendelet (továbbiakban támogatási rendelet) alapján az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap 1. és 2. tengelyhez kapcsolódó képzések jogcímén beadott támogatásának kifizetéséről. A jogi tényállás viszonylag egyszerű: Európai Unió forrásból támogatást lehet igényelni a mezőgazdasági képzés megszerzésére.

Az ügy úgy indult, hogy 2014. szeptember 15-én beadásra került a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal megyei kirendeltségére a kérelem.

Az ügyfél tapasztalva a hivatal működési anomáliáit, a kérelem mellé ír egy kézzel írott levelet, és a levélben tiszteletteljesen kéri a hatóságot arra, hogy ha bármi gond van akkor legyenek szívesek telefonálni neki, mert akkor esetleg jobban meg tudják beszélni, hogy mi a gond és azt, hogyan lehet orvosolni.

A kérelemre hiánypótlás érkezik az állampolgár részére, telefon nem. Az állampolgárt felszólítják, hogy a képzési szerződést csatolja be. A hiánypótlás indokltsága és a bürokrácia mértéke is kérdéses, hiszen a képző intézménynek (iskolának) kötelessége egy központi adatrögzítésre alkalmas internetes felületen rögzíteni az adatokat. A hivatal és az állampolgár

„*fegyveregyenlőségének*” az elvét sérti az hogy mondjuk a hiánypótlásra adott határidő 5 nap, ami köti az ügyfelet, de igazából a hatóságot semmi sem köti a határidők betartására.

Ügyfél a kérésnek eleget tesz. Becsatozza a képzési szerződést. A szerződésben szerepel világosan és egyértelműen, hogy a képzés díja 275 000 Forint, de mivel egyes tantárgyakból a tanuló felmentést kapott, hiszen volt már más végzettsége a fizetendő összeg 150 000 Forint. Megjegyzendő és innen indul az a tény, amivel a hatóság „*nem tudott mit kezdeni*” hogy a szerződésben 140 000 Forint szerepelt fizetendő összegként a bevételi pénztárbizonylat pedig 150 000 Forintot tartalmazott.

A megyei kirendeltség 2014. november 14-én kelt határozatában a kérelmet elutasítja. Az elutasítás oka a támogatási rendelet 3. § (2) bekezdésének és a 4. § (1) bekezdés a) pontjára alapították, mely a következők szerint rendelkezik: „*E rendelet alkalmazásában elszámolható kiadásnak minősül a NAKVI által jóváhagyott projekterven alapuló felnőttképzési szerződésben szereplő képzés részvételi díja, amely tartalmazza a felnőttképzési szerződés szerinti – előzetesen megszerzett tudás beszámításával meghatározott – óraszámú elméleti és gyakorlati oktatás, a számonkérés vagy szakmai vizsga, a képzés előkészítési, szervezési és adminisztrációs költségeit, valamint szakképesítést nem adó képzések esetében egy nyomtatott – legalább 5 gépelt oldal terjedelmű – oktatási segédlet költségét. Nem nyújtható támogatás a képzésen részt vevő ügyfél érkezési költségeinek, szállásköltségeinek, és a képzés helyszínére való oda- és visszautazása költségeinek térítéséhez, tankönyvek vásárlásához, továbbá a pótló-, illetve javítóvizsga díjához.*”

A támogatás igénybevételéről a fentebb hivatkozott jogszabály a következők szerint szól: „*Támogatás igénybevételére jogosult a mezőgazdasági termelő, az erdőgazdálkodó, továbbá a 3. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott intézkedésekhez kapcsolódóan az egyesített támogatási és kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak első napján a támogatási kérelmet jóváhagyó vagy részben jóváhagyó támogatási határozattal – a 3. § (1) bekezdés bg) alpontjában meghatározott intézkedés esetén a kifizetési kérelmet jóváhagyó vagy részben jóváhagyó határozattal – rendelkező személy (a továbbiakban együtt: ügyfél), aki*

a) a képzési díjat az ÚMVP Képző Szervezet részére – annak számlája alapján – kifizette.”

Az ügyfél miután megkapta az elutasító határozatot, keresi a hiba okát, és azt meg is találta. Van egy szervezet, Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (a továbbiakban: NAKVI), melynek az internetes felületén a képző intézménynek rögzítenie kell az adatokat. Ezeket az adatokat az MVH eljáró ügyintézője látja és összehasonlítja a kérelemben szereplő adatokkal. Ebben a rendszerbe került rögzítésre a 140.000 Forint összeg a 150.000 Forint helyett. A képző intézmény tanulmányi referense mentve a menthető 2014. december 1-jén e-mailt írt a NAKVI-hez, melyben leírta a helyes adatokat és kérte a javítást. Megjegyzendő: az ügyfél a NAKVI adatállományához nem férhet hozzá normál esetben arról nem is tud. Felszólította a tanulmányi referens a szervezetet arra, hogy küldjék meg a helyes adatokat az MVH-hoz.

Az ügyfél, tekintettel arra, hogy a hibát nem ő követte el, a fellebbezését benyújtotta 2014. december 2-án. Telefonhívás még nincs, de persze bízik abban, hogy ha a Hivatal látja a korrigált helyes adatokat a NAKVI rendszerében, saját hatáskörben módosítja a határozatot.

A fellebbezésben az ügyfél leírta, hogy nonszensz arra hivatkozni, hogy nem került kifizetésre a képzés díja, amikor ott a bevételi pénztárbizonylat. Tehát az ügyintézés magassiskolája a fehérre rámondani, hogy fekete. Hangsúlyozásra került, hogy az MVH által működtetett kérelemkezelő rendszerben már előzetesen rögzítésre került az 140.000 Forint a kérelmezőtől függetlenül. Erre jön rá az igényelt 150.000 Forint, amit a bevételi pénztárbizonylat is tartalmaz. Tehát a két adat nem egyezősége alapján mondta ki a hatóság, hogy a képzés díja nem került kifizetésre.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 28/A. § (1) bekezdés *bb*) pontja szerint a Hatóság kapcsolatot tart hangkapcsolatot biztosító elektronikus úton, ideértve a telefont is. Tehát nem lett volna ördögtől való felhívni az állampolgárt.

Az elutasító határozat kézhezvételét követően az ügyfélnek sikerült felhívni az eljáró ügyintézőt. Ő előadta a tipikus varázsmondatok egyikét: Pesttel is egyeztettek ebben az ügyben. Arra a kérdésre, hogy miért nem telefonált és hívta fel az állampolgárt, nem adott egyértelmű választ. A kérelmező a szövegkörnyezetből arra következtetett, hogy ezt a közvetlen felettese (osztályvezető) megtiltotta, hiszen ők a Hatóság.

Megjegyzem, a fellebbezést internetes felületen kell benyújtani az MVH eljárásrendje szerint, de a felületen nincs elég hely az indoklásra, illetve nehezen kezelhető így a fellebbezést az ügyfél internetes felületen és papír alapon is benyújtotta. De mi van azzal, aki erősen jogszabálykövető és „csak” az internetes felületen nyújtja be a fellebbezését annak sérülnek a jogorvoslatihoz való jogai azzal, hogy az álláspontját nem tudja kifejteni teljes egészében? Megjegyzendő az államigazgatás működése tekintetében, hogy a programozók, mint jogalkalmazók egyre nagyobb szerepet kapnak. Normál ügyintézésben, így érvé válik az, hogy a számítógépes program ezt és ezt nem enged.

Gondolni sem merek akkora rugalmasságra, hogy a 140 000 Forint kifizetésre kerülne és a fennmaradó 10 000 Forint lenne a jogorvoslat tárgya? A közigazgatás működtet-

sének költsége igazából a tisztviselők munkabére és annak járulékai. Véleményem szerint az 150.000 Forintot meghaladta az ügyintézésre fordított költség. Tehát akkor áttértünk a hatékonyság kérdésére, amit szóban mindenki hangsúlyoz fontosságát elismeri, de a gyakorlat sokszor mást mutat.

Az ügyfél türelmesen várakozott a fellebbezés elbírálására vagy arra, hogy az MVH saját hatáskörben javítsa az elsőfokú határozatot, hiszen a NAKVI rendszere elméletileg továbbította a javítást az MVH-hoz. A türelem elfogyott és több mint két hónap múlva a fellebbezés benyújtásától írt egy kérelmet és kérte a hatóságot, hogy legyenek már szívesek meghozni a másodfokú határozatukat.

Aztán telt az idő, állampolgárunk egy 2015. február 24-én kelt alázatos levélben kérte a hatóságot, hogy ugyan már hozzanak döntést, hogy az elutasítás esetén megnyílhat-e a jogorvoslati út.

Másodfokú határozat nincs, ellenben érkezik a MVH levele, 2015. március 2-i keltezéssel, hogy a fellebbezés a II. fokú hatóságnál van. Gondolják át, ez valóban megnyugtató az állampolgárt, hogy dolgozik a hatóság?

Az idő telik, a becsület meg fogy. Az állampolgárunk ismét ír egy levelet 2015. március 15-én, hogy a fellebbezését szíveskedjenek már elbírálni. Megcímezte ezt a levelet az MVH-hoz, gondolván majd továbbítják azt az illetékes szervhez.

Jön is a dörgedelmes válasz: a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény módosítása következtében a jogorvoslati fórum a Miniszterelnökség. Az MVH ügyintézője hangsúlyozza, hogy Ők törvényesen jártak el és a 8 napos határidőn belül felterjesztették a fellebbezést a Miniszterelnökségre. Pontos címet, esetleg ügyintézőt nem írtak, ahol az egyszerű állampolgár esetleg érdeklődhetne, hogy hogyan áll a fellebbezése. Javaslat lépjen be egy internetes felületre (mvh.fellebbezes@me.gov.hu) és ott érdeklődhet. Levelezési cím még mindig nincs, saját hatáskörben az első fok nem intézkedett.

Az MVH rendszere úgy működik, hogy bizonyos időközönként be lehet nyújtani a kérelmet az adott jogcímmel, kifizetést kérve. A képzési jogcím újra megnyílt, az állampolgárunk beadta kérelmét, hogy megkapja a jogosan neki járó pénzt. Értem én a logikát, ha nem kapja meg a fellebbezés által, akkor esetleg új kérelemmel? Végül is az okiratok megvannak, mindegyik helyes és hibátlan. Tehát az újabb kérelem ugyanarra a jogcímmel 2015. január 21-én benyújtásra került.

Ugye van az az ősi jogelv, hogy önnön felróható magatartására senki nem hivatkozhat. Sajnos ez a hatóságokra nem igaz és végzéssel a második kérelem elbírálása felfüggesztésre került. Érdekes, hogy a végzés ellen megadták a fellebbezési lehetőséget. A felfüggesztés indoka az elsőfokú határozat jogerős be nem fejezése volt. Tehát jogsértő módon a hatóság nem döntött a fellebbezés ügyében, és a jogsértő magatartásra hivatkozva nem bírálja el a második kérelmet. Az állampolgárunk hagyta jogerőre futni a felfüggesztő végzést. De kíváncsi lettem volna, hogy hogyan birkózott volna meg a hatóság a kérelmet felfüggesztő végzés elleni fellebbezéssel?

2015. március 16-i keltezéssel a Miniszterelnökség válaszol a 2015. február 3-án kelt beadványra. Tájékoztatják, hogy a másodfokú hatóság döntése soron kívül történik. A döntéshozatalig szíves türelmét kéri.

Ügyfelünk a Miniszterelnökség 2015. március 16-án kelt levelére 2015. április 9-én válaszolt, tekintettel arra, hogy a levélen volt név és cím, illetve pozíció és persze még mindig nem bíralták el a fellebbezést. A jogtudatos állampolgár kérte a helyettes államtitkár urat, legyenek már szívesek és hozzák meg döntésüket. Ugyanezen a lendülettel, mert a kiszolgáltatottság érzése erősödött benne ezzel a megfoghatatlan szervezettel szemben, írt egy levelet a felfüggesztő végzést meghozó osztálynak és elpanaszolta, hogy ha szolgáló módon visszavonta volna a fellebbezését, akkor már megkapta volna az igényelt összeget a másodsorú benyújtott kérelem alapján.

Eljött a nagy nap. „*Részben győzött az igazság!*” A Miniszterelnökség mint másodfokú államigazgatási szerv az elsőfokú határozatot megsemmisítette 2015. április 14-én kelt végzésével. Megállapításra került, hogy a döntés érdemére kiható eljárási hibában szenved az alaphatározat. Kötelezte a másodfok az elsőfokot, hogy teljes körűen tisztázza a tényállást. Tehát az egyértelmű volt a másodfoknak, hogy ha az ügyfél tudtán és akaratán kívül elüti a képzési költség összeget az iskola képzési referense, akkor annak a hibáját miért kellene az állampolgárnak állnia!

De a bürokrácia dolgozik tovább. Az elsőfokú hatóság új ügyintézővel felszerelve hiánypótlásra szólította fel az állampolgárt egy 2015. április 23-án kelt végzésében. Azokat az adatokat kérte be a hatóság, melyek már a rendelkezésére álltak, hiszen az ügynevezett második kérelemhez a mellékletek csatolásra kerültek és abban benne volt a javított képzési szerződés. A szép az egészben az, hogy a hatóság felszólítja az ügyfelet, hogy vegye fel a kapcsolatot a képző intézménnyel, hogy Ők az adatokat helyesen vitték-e be a NAKIV rendszerébe. És ha még mindig eltérés van, akkor hozzon erről igazolást. Tehát arról kér igazolást, amit maga is megtudna nézni.

Az ügyfél, hogy előbb szabaduljon, becsatolta a képzési szerződést. Nem vitatkozott, hogy a képzési szerződés is megvan a hatóságnál, az adatok pedig már korábban javításra szorultak. Tehát már ki lehetne adni a támogatást megállapító határozatot. A végzés ellen most „*kívételiesen*” nem adtak fellebbezési lehetőséget. A hiánypótlásra 15 napot kapott az állampolgár az előző hiánypótlásban megállapított 5 nappal szemben.

Az ügyfél 2015. május 7-én elküldte a képzési szerződést. Utána következő napokban felhívta az ügyintézőt, hogy minden rendben van-e? Az ügyintéző valamiféle belső eljárás rendre hivatkozott – ami ügyfél számára nem megismerhető –, hogy nem adhat felvilágosítást. Sejteti, hogy minden oké! De a barátunk nem nyugodott meg. A vészcsengő benne volt. Ismét telefon pár nap múlva! Megkérdezi az ügyintézőt, hogy mi a helyzet? Válasz megint nem egyértelmű. Állampolgár részéről azért egyértelmű a helyzet. Miért nem használja fel a hatóság a nála lévő iratokat? Miért kell hiánypótlás? A tisztviselő elmondja, hogy a második kérelemhez beadott iratok nem használhatóak fel, mert az egy másik ügyirat, másik ügy! A kettő nem keverhető, nem összevonható. Érdekes nem?

Életszerű a válasz? Még azt is el tudom képzelni, hogy ugyanazon ügyintéző ugyanazon asztalán van egymás tetején a két ügyirat és nem lehet az egyikbe bepillantani a másik elbírálása végett.

Eltelt megint egy hónap a hiánypótlástól kezdve. Az állampolgárunk tovább izgul, hogy mi lesz az ügyével! Döntés még mindig nincs, meghallgatta az ügyintézőt arról, hogy mennyi dolga van, és mennyire leterhelt. Nincs ideje meghozni a döntést. Ez olyan érv, amivel nehéz vitatkozni, hiszen az információ egyoldalú, valóságátalma nem ellenőrizhető. Ezt mondom, ez van és kész! Vagy elhiszed vagy nem, de akkor sem kapsz határozatot.

Állampolgár rezignáltan veszi tudomásul a helyzetet. De azért ír egy levelet a hatóságnak 2015. május 13-án, hogy legyenek már szívesek minden birtokukban lévő iratot felhasználni a döntés meghozatala érdekében.

Eljön 2015. június 2. napja. Az ügyfelünk ismét levelet ír a hatóságnak, hogy tiszteletteljesen (szinte alázatosan) kéri, hogy hozzák meg a döntésüket.

2015. június 5-én megszületett a határozat. Megállapították a képzési támogatásra való jogosultságot 150.000 Forint összegben. Az állampolgárnak igazat adtak, kérelmét teljesítették. A történethez hogy kerek legyen, tudni kell, hogy a második kérelem elutasításra került tekintettel arra, hogy az elsőben a kérelemnek a hatóság helyt adott.

Az ügy lezárása megtörtént. Véget ért a 2014. szeptember 15-tel kezdődött ügyintézés 2015. június 5-én. A hatóság és az ügyfél között 24 iratváltás történt. És ebben nincs benne a szervezeten belüli levelezések, illetve az intézmények egymás közötti levélváltásai. Nem teszem hozzá azt az időt, amit minden állampolgár elveszít, amikor az MVH-s automata telefonrendszer használatakor vár az ügyintéző kapcsolására. Nem is merek belebocsátkozni abba, hogy ez az egész ügy lebonyolítása mennyi pénzbe került! De biztos többet, mint a támogatásként kifizetett.

Még egy kérdés, amire nincs válasz! Mikorra született volna meg a döntés, ha az állampolgár nem ilyen vehemenciával próbálja meg védeni igazát? Az az állampolgár, aki beletörődő, vagy egyszerűen nincs ideje a hatóságokkal való harchoz milyen elbírálást kap?

Az Alkotmánybíróság 72/1995. (XII. 15.) AB határozatával megállapította a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet, mert az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) nem biztosított hatékony jogi eszközt a közigazgatási szervek határozathozatali kötelezettségének elmulasztásának az esetére. A határozat indoklásában megfogalmazásra került, hogy az államigazgatási szervnek vagy az államigazgatási ügyintézésre feljogosított más szervnek az érdemi határozatát „*a kérelem előterjesztésétől, illetőleg az eljárás hivatalból történt megindításától számított harminc napon belül*” meg kell hozni. Nincs alanyi joga a kérelmezőnek arra, hogy a közigazgatás hallgatása esetén ügyének eldöntése érdekében valamilyen jogorvoslattal élhessen. A döntés hiánya miatt nem nyújthat be fellebbezést, s nem kérhet bírósági felülvizsgálatot sem. A jogállam fogalmának egyik feltétlen ismérve a jogbiztonság. A jogbiztonság követelménye az előre kiszámítható jog-

alkalmazás. Ez egyben kötelezettsége is az államigazgatási szerveknek.

Az Alkotmánybíróság rámutatott a 72/1995. (XII. 15.) AB határozatában, hogy az ügyfél nem volt mindig eszköztelen az államigazgatás hallgatásával szemben. *„Az Áe. eredeti – az Országgyűlés által 1957-ben elfogadott – szövege ugyanis »panasz« elnevezés alatt önálló jogorvoslati fajtát vezetett be. Az erről szóló rendelkezés a következőket tartalmazta:*

»Az ügy érdemében hozott államigazgatási határozat, továbbá intézkedés ellen panasszal élhet az, akinek jogát vagy jogos érdekét a határozat vagy intézkedés sérti. Az érdekelt panasszal élhet abban az esetben is, ha az államigazgatási szerv a határozathozatalra, illetőleg intézkedésére irányuló kötelezettségét elmulasztja.«

Az államigazgatási szerv mulasztása ellen irányuló panasz elbírálása a mulasztó szerv közvetlen felettes szervének hatáskörébe tartozott.

A későbbiek során a panasz helyébe a »felülvizsgálati kérelem« elnevezésű jogorvoslati fajta lépett, amely azonban 1981-ig épp úgy felhasználható volt a mulasztásban megnyilvánuló törvénysértés orvoslására, mint korábban a panasz.

Az Áe. 1981. évi általános felülvizsgálata során azonban a felülvizsgálati kérelem ez irányú alkalmazásának lehetőségét megszüntették. Ennek okairól az 1981. évi I. törvényhez – még törvényjavaslat korában – készített miniszteri indokolás az alábbiakat írta:

»Ez idő szerint a felülvizsgálati kérelem kettős funkciót tölt be: irányulhat az ügy érdemében hozott államigazgatási határozat felülvizsgálatára, de felhasználható arra is, hogy az ügyfél az államigazgatási szerv határozathozatalra, illetőleg intézkedésre irányuló köteletségének elmulasztását sérelmezze. A javaslat szerint a felülvizsgálati kérelem utóbbi funkciója megszűnik. Ha az államigazgatási szerv nem tesz eleget eljárás kötelességének, az ügyfél a 4. § (1) bekezdése alapján a felettes szervtől kérheti, hogy utasítsa a hatáskörrel rendelkező illetékes szervet az eljárásra, illetőleg a határozathozatalra.«

Az Alkotmánybíróság a nemzetközi példákat áttanulmányozva irányt mutatott a jogalkotás számára a közigazgatási szerv hallgatása esetére: *»A jogalkotó többféle módon is orvosolhatja a jogalkalmazási mulasztást. Erre nézve a demokratikus jogállamokban számos eljárásjogi megoldás alakult ki. Egyes jogrendszerekben a közigazgatás meghatározott idejű hallgatása elutasító döntésnek minősül, mely ellen természetesen fellebbezésnek van helye. Más jogrendszerekben, ha az illetékes közigazgatási szerv határidőn belül nem ad ki határozatot, elveszíti döntési jogosultságát, s az a felettes szervére hárul át. Van olyan jogrendszer is, ahol bíróság útján lehet kikényszeríteni a közigazgatási döntéshozatalt.«*

Sólyom László vezette Alkotmánybíróság a 72/1995. (XII. 15.) AB határozatában 1996. december 31-i határidővel hívta fel az Országgyűlést az elmulasztott jogalkotói feladatának teljesítésére.

A Ket. a jogalkalmazási mulasztás esetén finomította az Áe-t, de alapvetően nem változtatta meg a hatóság és az ügyfél alárendelti pozícióját. A Közigazgatási-Gazdasági Döntvénytár 2014. évi 194. számú döntése szerint a másodfokú hatóság a fellebbezés elbírálása során mérlegelheti, hogy a

bizonyítás kiegészítésére utasítja az elsőfokú hatóságot, vagy maga végzi el a hiányzó eljárási cselekményeket. A napi gyakorlat szerint sokkal általánosabb az az eljárás mód, hogy a másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot megsemmisíti, és új eljárásra utasítja az elsőfokú szervet.

Álláspontom szerint megérették a feltételek arra, hogy a jogalkotó valamekkora körben szabályozza azt, hogy a másodfokú hatóságnak az elsőfokú döntés megsemmisítése helyett érdemi döntést kellene hoznia. A pergazdaságossági elveket a magyar jogrend kevésbé hangsúlyozza, pedig az államigazgatás működtetése, ugyanezen analógia alapján is pénzbe kerül. Az egyszerűbb kisebb értékű ügyekben véleményem szerint minden további nélkül a jogalkotó kötelezhetné a másodfokot az érdemi döntés meghozatalára. Ez különösen igaz akkor, hogyha az eljárási határidők be nem tartása, illetve a jogi eljárási procedúra időtartamára is figyelemmel van az államhatalom.

A határidők jogvesztő jellegének kérdésköre jogalkalmazási szempontból több problémát is felvet. A határidők be nem tartása az állampolgár szempontjából minden esetben jogvesztő következménnyel jár, addig az államigazgatási szervek az államhatalom képviseletében jogkövetkezmények nélkül léphetik át az ügyintézési határidőket. Ennek az egyoldalúságnak az eredménye az államhatalom képviseletében eljáró államigazgatási szervnek, és állampolgárnak más a jogkövetése. Az államhatalom hogy várja el az állampolgártól a határidők betartását, mikor ez őt erre semmi sem kötelezi. Az államhatalom és az állampolgár egyenrangúsága, vagy az egyenrangúságra törekvés elve súlyosan sérül, hiszen a törvényalkotó nem adott elégséges eszközt az állampolgár kezébe a hatósággal szemben a határidők be nem tartása esetére.

A büntetőeljárás jogrend rögzíti a *„fegyveregyenlőség»* elvét. Ez jelenti az ügyész és a vádlott képviselője, az ügyvéd eszközszerének az egyenlőségét. Ezt a jogelvet továbbgondolva az államhatalom és az állampolgár lehetőségeit egyenlőre kell hozni. Az állampolgárt meg kell erősíteni eszközszer tekintetében, az állami szerv hallgatásának esetére.

Az 1/2010. (II. 18.) számú közigazgatási jogegységi határozat az állampolgár államhatalmi szerv viszonylatában a határidőkre vonatkozóan mérődkönek tekinthető jogegységi döntést hozott a Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Jogegységi Tanácsa. A jogegységi határozat egyértelműen kimondta, hogy a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 21. §-ának (4) bekezdésében szabályozott 60 napos bírság kiszabási határidő túllépése esetén az ügyintézési határidőkre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A határidő túllépése az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértésnek minősülhet. A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának vezetője jogegységi eljárás lefolytatását indítványozta abban a kérdésben, hogy a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvényben szabályozott 60 napos bírság kiszabási határidő jogvesztő határidőnek minősül-e. A határidő túllépésének eredményeként bekövetkező eljárási jogszabálysértés értékelését a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Közigazgatási Kollégiumának a 31. számú állásfoglalásában írtak alapul vételével végezte el, külön is rámutatva, hogy a határozat hatályon kívül helyezésének csak akkor van helye, ha az eljárási jogszabálysértés

jelentős, a döntés érdemében is kihat, és a bírósági eljárásban nem orvosolható. A jogegységi határozat szerint a határidő túllépése nem eredményezheti a határozat hatályon kívül helyezését, a felperes által bizonyítottan elkövetett közlekedési szabályszegés jogkövetkezmények nélkül nem maradhat a határidő túllépése miatt, amely eljárási jogszabálysértés jelentősnek nem tekinthető. Az eljárási szabálysértés is alapul szolgálhat a határozat hatályon kívül helyezéséhez, ha a Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának 31. számú állásfoglalásában írtak szerint maga az eljárási jogszabálysértés jelentős, és a döntés érdemére is kihat, s a bírósági eljárásban nem orvosolható. A meghatározott határidőben hozott döntéshez való jogot sértheti, ha a hatóság a határozat meghozatalára megállapított határidőt túllépi. A tisztességes ügyintézéshez való sérelmet a határidő túllépése is megalapozhatja.

Az ügyintézési határidő jogvesztő határidejének kérdéskörében a törvényalkotó az államhatalom képviselőjének a hatóságnak a megerősítését helyezte előtérbe.

Az Alkotmánybíróság a 60/2009. (V. 28.) AB határozata szerint az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joggal összhangban maga a Ket. is alapvető szinten írja elő, hogy a közigazgatási hatóság az eljárása során köteles megtartani és másokkal is megtartatni a jogszabályok rendelkezéseit. Alapvető szinten rögzíti a Ket., hogy az ügyfeleket megilleti a tisztességes ügyintézéshez való jog, továbbá a közigazgatási hatóság előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását.

Az ügyintézési határidő fontosságát a jogbiztonság szempontjából is fontos kiemelni. Az Alkotmánybíróság első határozatainak egyikében [9/1992. (I. 30.) AB határozat] kimondta, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság tartalmazza tehát a hatóságok vagy jogintézmények működésének kiszámíthatóságát. Így az eljárási határidők betartását a jogbiztonság fontos része.

Az alkotmánybírósági döntés, illetve a Legfelsőbb Bíróságnak Közigazgatási Jogegységi Tanácsának jogegységi határozata alapján a bírósági jogalkalmazás ilyenentén egységessé vált. Erre példa a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3-H-KJ-2010-21. bírósági határozata is, mely megállapította, hogy helytálló a kifogás a döntés meghozatalára, nyitva álló határidő megsértése tekintetében, de ez nem alapos ok a határozat hatályon kívül helyezéséhez, ugyanis érdemi döntésre nem volt kihatással a határidő túllépése. A bíróság nem értett egyet azon hivatkozással, mely szerint a hatóságnak az eljárás végzéssel történő megszüntetéséről kellett volna döntenie a határidő túllépése miatt. A Tolna Megyei Bíróság a közigazgatási ügyben hozott 17-H-KJ-2009-17. bírósági határozatával megállapította, hogy a közigazgatási szerv megsértette a határidőkre vonatkozó jogszabályokat, de ez a bíróság álláspontja szerint nem alapozta meg a határozatok hatályon kívül helyezését, tekintettel arra, hogy az eljárási jogszabálysértés az ügy érdemére nem hatott ki. Elgondolkodtató az a logikai kérdés, hogy ha az alárendelti pozícióban lévő állampolgár hivatkozna arra, hogy valóban megsértette a rá vonatkozó határidőket, de ezt kéri a bíróságtól figyelmen kívül hagyni, tekintettel ugyanarra az indokra, melyet a bíróságok, illetve a jogegységi tanács felhozott, hogy a határidők elmulasztása az ügy érdemére az eljárási szabály megsértése nem hatott ki!

Összegzésként az az álláspontom, hogy a közigazgatási szervezetrendszeren belül az elsőfokú és a másodfokú döntések egymáshoz való viszonyát és a döntési mechanizmust megérett felülvizsgálni. Az álláspontom szerint a másodfoknak az esetek nagy százalékában lehetősége lenne érdemi döntést hozni. Ezért a jogalkotónak az állampolgár alárendelti pozíciójának csökkentése és a jogbiztonság erősítése céljából olyan jogszabályi környezetet kell megalkotnia melyben az esetek nagy részében előírja a döntési kötelezettséget. A szakmaiság, a szakmailag és jogilag helyes döntésre való törekvés elve szemben áll azzal a joggal, hogy az ügyfelet megilleti az ésszerű határidőn belüli döntés joga. A magyar közigazgatás nem hangsúlyozza eléggé az ügymenet gazdaságossági kényszert sem, pedig a közigazgatás működtetése is pénzbe méghozzá az adófizetők pénzébe kerül.